

Tribuna Socialistă

ABONAMENTUL: Pe an 40 cor. Pe jum. an 20 cor.
Pe un sfert de an 10 cor. Pe o lună 3-50 cor.
Abonamentul la mai multe exemplare pe an 32 cor.
PENTRU STREINĂTATE: Pe an 50 cor. (10 Dolari).

Organul Partidului Socialist din Ardeal, Banat și Ținuturile Ungurene.

Apare de două ori pe săptămână: Joi și Duminică.

Orice scrisori și bani sunt a se trimite pe adresa:
TRIBUNA SOCIALISTĂ, Sibiu, Strada
Rosenanger Nr. 14. — Tot aici se primesc și reclame
cu prețuri moderate. — Manuscrisele nu se înapoiază.

PARTICIPAREA LA ALEGERI

— Decursul conferinței noastre de partid. —
Unificarea Partidului nostru cu cel din România veche.

Reprezentanții muncitorimeii organizate s'au întrunit Duminică trecută la Sibiu și după desbateri îndelungate, după cum-pănirea tuturor împrejurărilor, au hotărât atitudinea partidului nostru față de alegerile pentru Constituanta. Două zile au decurs aceste consfătuiri, în decursul cărora au urmat discuții de cea mai mare însemnatate. Tovarășii își apărură fiecare convingerile lor cu toată îndărjirea și tot avântul. În general însă, toți erau de aceeași părere cu privire la însemnatatea parlamentului. Toți susțineau că deși parlamentul nu este leacul relelor de cari suferă muncitorimea, el poate servi totuși ca mijloc de luptă împotriva stăpânirii de clasă de azi. Părerile s'au împărțit numai referitor la alegerile pentru Constituanta, cari sunt publicate deja și cari urmează să se fie peste o lună. Rezoluția înaintată de comitetul executiv spunea, că întru cât starea de asediu și cenzura vor încetă în cel mai scurt timp, partidul să ia parte la alegeri. O parte dintre delegați susțineau însă, că ar fi cu mult mai înțelept dacă nu ne-am angaja la alegeri, de oarece stările de azi nu ne îngăduie a desfășura propaganda recerută și de oarece ne-ar costa prea mult participarea aceasta. Se spunea că partidul nostru n'ar pierde nimic prin pasivitatea aceasta, de oarece reținându-ne de la lupta electorală, am avea puțința de-a lucra cu toate puterile pentru clădirea organizațiilor noastre economice.

Felul acesta de-a vedea, care era reprezentat de tovarășii din Cluj, n'a întâmpinat însă aprobarea conferinței. Punându-se la vot, rezoluția înaintată de comitet a întrunit 42 de voturi, împotriva alor 13 voturi cari s'au dat pentru rezoluția tovarășilor din Cluj.

Astfel s'a fixat în mod precis ținuta noastră față de alegeri: *vom lua parte, dacă ni se va da puțința, la caz că vom fi însă împiedecați prin starea de asediu și cenzura de azi, răspunderea pentru urmările acestui fapt vor suportă-o singuri stăpânitorii.*

În felul acesta hotărându-se, toți membrii partidului vor avea datoria ca în virtutea disciplinei de partid să lucreze în acest înțeles. Tovarășii rămași în minoritate la conferință și-au și luat angajamentul, că având în vedere disciplina și unitatea partidului, se supun hotărârii majorității și-și vor lua partea lor din munca ce ne așteaptă.

Această unitate și înțelegere s'a și arătat îndată la discutarea programului electoral, când cu aprobarea majorității covârșitoare a conferinței, s'a schimbat titlul partidului din „*soc aldemocrat*” în „*socialist*” și s'a primit în întregime proiectul de *program electoral*.

Mai mult s'a manifestat însă unitatea ce domnește între noi, atunci când un tovarăș clujan a făcut propunerea ca *conferința să însărcineze comitetul executiv, ca acesta împreună cu delegații diferitelor centre mai mari, să pregătească unificarea desăvârșită a partidului nostru cu partidul socialist din România veche.* Propunerea aceasta a fost primită cu însușire și cu unanimitate de voturi. Tocmai faptul că această propunere a venit din partea unui tovarăș maghiar din Cluj, dovedește mai bine ca orice, că în sânul partidului socialist nu există nici *gov'nism*, nici *ură de rasă*, ci toți avem un singur ideal: *desrobirea clasei muncitoare.*

Putem spune că conferința aceasta a săvârșit muncă adevărată și a contribuit nespus de mult la întărirea și cristalizarea mișcării noastre.

Iată acum un raport amănunțit despre decursul conferinței:

Alcătuirea biroului.

Tov. secretar *Receanu*, salută conferința și propune alegerea biroului după cum urmează: Președiu: Tov. *Ioan Flueraș* (Sibiu), *Ludovic Jordaki* (Cluj) și *Wilhelm Ro'h* (Sibiu). Notari: *Ioan Popescu* (Sibiu), *Eugen Steiner* (Brașov), *Vas. Sârbu* (Petroșeni) și *P. Jianu* (Lugoj).

Deschiderea Conferinței.

Tov. *Flueraș*, ocupând locul prezidențial ia cuvântul și spune: Conferința de față nu este atât de numeroasă, din cauză că numărul delegaților a fost înadins mai restrâns, fiindcă aceasta era natura conferinței însăși. A fost hotărât anume, ca numai organizații mai mari să-și trimită delegații. Delegații de față însă reprezintă întreaga muncitorime, toate organizațiile noastre. În vederea marelui însemnatăți a ordinii de zi, roagă pe cei de față să cântărească bine lucrurile, ca hotărârile ce se iau să nu formeze greșeli în viața partidului. Salută totodată pe tov. *Socor* din București, care se află în mijlocul nostru.

Tov. *Socor* spune că a venit neoficial în mijlocul nostru, dar crede că e în sentimentul tuturor tovarășilor din România veche, când salută conferința. Dorește izbândă partidului nostru. Asemenea dorește unificarea partidului nostru cu cel din vechea România, pentru a deveni unul și unit pentru totdeauna.

Tov. *Flueraș* răspunde că unificarea este dorită cu trup și suflet și de noi și ea se va întâmpla îndată ce împrejurările ne vor permite a o face.

Se pune la ordinea zilei punctul prim al ordinii de zi:

Ținuta partidului nostru la alegerile parlamentare.

Tov. *Jumanca*, ca raportor român, spune cam următoarele: De când nu mai avem reprezentanți în Consiliul Dirigent, situația a devenit pentru noi pe deoparte mai ușoară, pentru că putem aduce hotărâri cum ne place, dar de altă parte, a devenit mai grea, ba foarte grea, din punctul de vedere al libertății de acțiune a noastră. Acum trebuie să hotărâm: luăm parte la lupta electorală sau nu? Nu există în lume un partid socialdemocrat care să nu ia parte la alegeri, pentru că și în parlament să așere interesele muncitorimeii. Partidul socialdemocrat din vechea Ungarie a luptat de zeci de ani pentru înfaptuirea sufragiului universal. Iar noi cu toții am fost soldații credincioși ai acestui partid. Nu pot să mi închipui că s'ar găsi astăzi tovarășii, cari să preconizeze o altă ținută referitor la alegerile parlamentare.

Vorbește apoi de principiile legii electorale și le explică, zicând mai departe: Legea nu ne dă motive să nu participăm la alegeri, pentru că ea, din contră, ne dă voie să ne manifestăm în virtutea puterii ce o reprezentăm. Partidul nostru ar avea interesul să ia parte la alegeri din mai multe puncte de vedere. Rămânând la pasivitate ne-am condamna la moarte, ne-am iscăli înșine osândă. În toate țările partidele socialiste și-au început activitatea ca mici minorități. Și partidul nostru se află azi în minoritate. Asta nu trebuie să ne doară, căci în lupta politică minoritatea își are aceeași importanță ca și majoritatea. Acum trebuie să luptăm cu toată puterea ca să arătăm cine suntem, de ce puteri dispunem.

Cine a urmărit ceea ce petrece în timpul din urmă la noi, a putut băga de seamă că partidul național lucrează liber și cu tot aparatul puterii publice pentru învingerea sa la alegeri.

pentru a nu da voie ca partidul nostru să se poată validă. Sașii vor lua parte la alegeri, asigurându-li se înainte mandatele, ce le ar reveni lor în virtutea numărului lor. Maghiarii (înțeleg oligarhia maghiară) în parte nu vor participa la alegeri, rămânând în pasivitate. Pasivitatea lor nu izvorăște din cerința după libertate, ci din nemulțămirea că locul ei i a fost luat de oligarhia română.

Partidul socialdemocrat nu se lasă condus de sentimente ci e condus de principii bine fixate. Deci nu ar putea fi acuzat, în caz că ar proclama și ei pasivitatea, că face cauză comună cu oligarhia maghiară. Că vom fi bănuși asta nu importă. Dar partidul socialdemocrat este un partid de luptă. El numai până ce luptă poate exista. De aceea el trebuie să se folosească de toate mijloacele și toate ocaziile, spre a face propagandă sa și spre a lua lupta cu contrarii. Partidul nostru nu poate urmări numai cucirirea de mandate. Nimeni dintre noi nu e atât de naiv să creadă, că prin cucirirea câtorva mandate mai mult, partidul s'ar impune. Aceasta numai prin o majoritate s'ar putea face. Dar deocamdată de această majoritate nu poate fi vorba. Prin urmare chiar dacă n'am avea șanse de reușită, chiar dacă n'am fi în stare să scoatem nici un deputat, ori numai câțiva, și atunci trebuie să participăm la alegeri, dacă pentru altceva nu, apoi pentru propagandă.

După ce am constatat lucrurile acestea trebuie să stabilim însă între ce împrejurări ne aflăm de prezent. Astăzi domnește cenzura, starea de asediu, astăzi nu ne putem folosi de graiu viu și de scris pentru a face propagandă necesară. La tot pasul dai de amenințare, așa că sub astfel de împrejurări într'adevăr nu putem intra în lupta electorală.

Comitetul executiv, după ce a cumpănit toate posibilitățile, a hotărât că vom intra în luptă numai dacă se va suprima starea de asediu și cenzura. De aceea vă rog să primiți rezoluția care declară că partidul nostru va lua parte la alegeri în caz că i se va da posibilitatea la aceasta. Se dă citire apoi la următoarea

Rezoluție

Conferința Partidului socialdemocrat din Ardeal, Banat și Ținuturile ungurene, ținută la Sibiu în 7 și 8 Septembrie 1919, declară:

Partidul socialdemocrat stănd pe baza parlamentarismului, se folosește în lupta sa pentru desrobirea clasei muncitoare, de toate mijloacele politice și în special de parlament, care constituie pentru muncitorime tribuna cea mai înaltă, de unde cererile sale răsună mai în depărtare și care este arena luptelor politice directe, dela cari muncitorimea a fost sistematic exclusă până n ziua de azi, dar la cari totdeauna a năzuit a lua parte, spre a contribui la democratizarea instituțiilor de stat.

Referitor la alegerile pentru Constituanta, conferința hotărăște în principiu ca Partidul socialdemocrat, care este reprezentantul adevărat al poporului muncitor, are îndatorirea a lua parte în campania electorală și a duce la izbândă programul său.

Stabilind acestea, conferința protestează însă împotriva faptului, că nici până n ziua de azi nu s'a ridicat starea de asediu, care împiedică desfășurarea oricărei acțiuni electorale a partidului socialdemocrat. În consecință hotărăște și aceea, că întrucât starea de asediu nu se va ridica în cel mai scurt timp, partidul socialdemocrat să absteină dela alegeri în semn de protestare împotriva teroarei clasei stăpânitoare, care voințește să excludă și n viitor muncitorimea din Corpurile legiuitoare, forțând-o astfel a recurge la mijloace extraparlamentare, spre a-și asigura existența și drepturile sale firești.

Urmează tov. *Bartha* (Brașov) și tov. *Mayer* (Sibiu), cari primul în ungurește, al doilea în nemțește referă în sensul celor împărtășite de tov. *Jumanca*.

Discuția.

Tov. *Mor Klein* (Cluj). Vorbește de însemnatatea parlamentarismului pentru partidul socialdemocrat și pentru mișcarea muncitorească. E contra intrării în lupta electorală în împrejurările extrem de grele. În istoria lumii e primul caz că se fac alegeri sub dictatura militară. Propune o rezoluție pe care o citește și al cărei rezumat e că conferința să declare că vom lua parte la alegeri numai dacă înainte de alegeri cu jumătate de an starea de asediu și cenzura vor încetă.

Tov. *Vas. Sârbu* (Petroșeni). Noi trăim azi în împrejurări mult mai grele decât tovarășii din România veche. În chestia listelor electorale nu s'a făcut încă nimic de autoritățile dela Petroșeni. Muncitorii nu se pot mișca de loc, din cauza unor persoane militare și civile care ne amenință. Nu putem deci lua parte la alegeri.

Tov. *Filip Ungar* (Brașov) e pentru propagandă la alegeri, însă împotriva participării de fapt.

Tov. *Ioșif Oregan* (Lugoj). Spune cum a fost deținut. Mergând cu foaia sa la cenzură a fost arestat, pentru simplul motiv, că el redacta foaia. Găsește că o luptă electorală, în împrejurările de față e imposibilă și nu o aprobă. Căci nici vorbi, nici scrie nu se poate. Cum să se facă deci agitația electorală. Dorește ca rezoluția să fie schimbată în sensul, că muncitorimea în nici un caz nu ia parte la alegeri, iar prin o proclamație să se arete aceasta împreună cu motivele partidelor din străinătate.

Politică reală.

Tov. *Socor* (București). N'ași fi luat cuvântul, dacă din expunerile făcute până acum, n'aș fi văzut că situația de fapt de

aici este identică cu cea dela noi și că prin urmare pot avea o părere sigură în această chestiune.

Când se propune atitudinea extremistă a boicotării alegerilor, se face o greșală. Participarea la alegeri nu înseamnă recunoașterea dictaturii burgheziei, după cum aparitia presei noastre sub cenzură nu înseamnă recunoașterea cenzurii. Facem politica reală și deci trebuie să luptăm în cadrul realității. Acțiunea și lupta sunt punctele cardinale ale partidului nostru. Existăm pentru că luptăm. Înăciunea duce la propria noastră negațiune.

Tovarășii cari se plâng de teroarea dezlănțuită de oligarhia ardelenă, uită că noi în vechiul regat suntem sub calcăul unei oligarhii mai învechite în rele. Totuși luptăm și vom lupta, pentru că înțelegem să facem opera pozitivă.

În Constituanta, în acest parlament, menit să încheie statutul întregii țări și a minorităților naționale, e o datorie să participăm mai mult decât la oricare altul. Cuvântul muncitorilor și minorităților ardeleni trebuie să răsună în parlamentul de mâine al României. Nu trebuie să dăm oligarhiei — prin boicotarea alegerilor din cauza stării de asediu și a cenzurii — un argument mai mult în favoarea utilității acestui regim pentru stăpânirea ei de clasă.

Tov. *Dr. Valeriu Roman* (Sibiu) arată că fiinta finală a socialismului numai cu mari lupte se poate ajunge, cu cât sunt obstacolele mai mari, cu atâta trebuie să fie și lupta mai aprigă. Când ne-am declarat de partid socialist, ne-am angajat în lupta de clasă care este continuă. Mijloacele ei sunt revoluția socială și parlamentarismul. Nu dela noi atârna mijloacele de cari ne folosim în luptă, ci dela împrejurările determinate de starea economică și culturală a poporului. Știind că revoluția nu se face la bunul plac al unor indivizi, cari nu o pot nici grăbi, dar nici împiedeca, trebuie să ne servim de al doilea mijloc de luptă: de parlament. Lupta parlamentară este o luptă încheată evolutivă, dar aceasta nu înseamnă că am abandonat transformarea repede a societății când vom fi pregătiți sufletește și când, în urma situației coapte transformarea s'a făcut în țările din Apus. Până atunci să pregătim masele muncitoare pentru educație cât mai multă. Pentru acest scop ne servim de sindicatele economice, de secțiunile de partid politice și prin pregătirea poporului la viața parlamentară. Poporul trebuie să știe că are un for al său, unde se fac legile și se stabilesc regulile vitale. Deci ar fi o greșală de neiertat dacă am uita acest mijloc de luptă politică atât de necesar dezvoltării poporului.

Să nu confundăm parlamentarismul cu ministerialismul. Ministerialismul a stricat cauzele socialiste fiindcă socialistii din guvern au trebuit să se identifice cu guvernul burghez, dar deputații socialiști au întotdeauna datorita de a protesta contra legilor dăunătoare poporului și a demasca mârșăvile clasei stăpânitoare.

Pasivitatea față de alegeri este o greșală ce nu se poate repara, mai ales când aceasta o face poporul muncitor. Deci vă rog să primiți rezoluția Comitetului executiv.

Ședința se încheie la ora 1, hotărându-se ca după prânz delegații să ia parte la scrierea partidului, următoarea ședință să se fie în ziua următoare, Luni la ora 8.

La ședința de Luni 8 Sept. au vorbit tov. *Toma Botâră*, *Adam Buldea*, *Szabó Ferenc*, *Ioan Flueraș*, *Ioșif Oregan*, *George Russu*, *Dr. Roman*, *H. Gross*, *Ioșif Receanu*, *S. Ardeanu*, *Vasile Sîrbu*, *Pavel Buciumeanu*, *Petru Ardelen*, *I. Hoffer*, *I. Ciser*, *Alecu Alexandru*, *Iuliu Hradil*, *Iordache*, *Em. Socor*, *M. Klein*, *Filip Ungar*, *I. Jumanca*, *Rudolf Mayer* și *Carol Bartha*. Primindu-se rezoluția înaintată de Comitetul executiv.

După aceea s'a luat în discuție și s'a primit programul electoral și regulamentul partidului referitor la candidările electorale.

În nr. viitor vom publica un raport detaliat asupra desbaterilor din ziua a doua a conferinței împreună cu programul electoral.

Situația politică.

Se pare că n s'ar sfârșit criza de guvern din București va lua o nouă întorsătură. Guvernul Brătianu va fi silit de împrejurări a se hotărî să plece, pentru că Brătianu a încordat așa de mult relațiile între România și Antanta, încât aliații amenință acum că dacă România va urma și mai departe cu ținuta ei de acum, și mai cu seamă dacă va continua cu revirările în Ungaria, ei vor rupe orice relații cu România.

De câteva zile consfătuirile se țin, la București și la Sinaia, spre a se ajunge la o deslegare a încurcăturii; numindu-se un nou guvern, care să ia locul d-lui Brătianu.

D-l Iuliu Maniu, care se află în București a avut sconsfătuiri cu toți frunțașii partidelor politice. Se spune că d-lui stăruiește în alcătuirea unui bloc al reprezentanților provinciilor eliberate,

care să fie pentru o *politikă de rezistență* (împotrivire) față de conferința de pace.

Politicianii ardeleni voesc chiar ca toate partidele politice din România să se unească, ca împreună cu reprezentanții provinciilor noi să alcătuiască „un guvern tare și popular”.

Voința ardelenilor se vede însă că n'are răsunet la București, căci acolo partidele continuă lupta cea mai înverșunată unul contra altuia. Partidul conservator-naționalist al d-lui Take Ionescu pretinde că tratatul de pace cu Austria poate fi semnat, susținând chiar că „*însemnarea tratatului de pace cu Austria ar însemna desființarea României*”.

În aceste condițiuni, e lămurit că alcătuirea unui guvern național la nici un caz nu e cu puțință. Prin urmare viitorul minister, care va urma d-lui I. Brătianu, va fi iarăși guvern de partid. Ne-am putea aștepta ca partidul lui Take Ionescu și al generalului Averescu să preia guvernul. Se poate însă ca un guvern de funcționari se vie acumă spre a semna pacea, la spatele cărui guvern ar stă însă tot partidul liberal al d-lui Brătianu.

Toți tovarășii neînscrși în listele electorale, să se prezinte până la 10 Septembrie, la primării și să ceară înscrierea lor în liste. Dela 10 până la 15 Septembrie fiecare cetățean are dreptul de-a controla listele electorale și de-a cerceta dacă el sau alții sunt luați în liste sau nu, făcând reclamațiile de lipsă.

Cerem amânarea alegerilor!

Nici o lună nu mai e până la data fixată pentru ținerea alegerilor parlamentare. Cu toate acestea nici azi nu cunoaștem felul cum are de gând Consiliul Dirigent să împărțească cercurile electorale. Nu putem ști nici listele alegătorilor cum s'au făcut, căci starea de asediu a împiedicat orice întrunire cu scopul de-a îndruma și de-a lumina pe alegători ce au de făcut pentru a putea fi înscrși în liste. Aceste îndrumări sunt însă absolut de lipsă, căci poporul muncitor și țărănimea dela noi, care n'a avut nici odată drept de vot, care n'are școală politică, trebuie îndrumată, trebuie luminată ce are de făcut la alegeri și n timpul pregătirii alegerilor. Așa cum se fac astăzi, toate în pripă, e o batjocură care numai rezultate bune nu poate avea.

Dar noi astăzi ne aflăm în stare de război. La noi starea de asediu și cenzura predomină situația. Cum s'ar putea ca între asemenea împrejurări să se facă alegeri. Nu s'a făcut aceasta nici într-o țară din Europa în tot decursul războiului mondial. Nu s'ar putea face aceasta nici la noi. Iar dacă totuși se va face, acei cari vor ieși aleși din asemenea alegeri, la nici un caz nu pot fi priviți ca reprezentanți adevărați ai voinței poporului. Căci voința poporului nu se poate exprima atunci, când în toate privințele domnește dictatura militară!

Mai cu seamă la noi în Ardeal și în celelalte teritorii alipite la România, situația este încă cât se poate de tulbură. Nu e timpul acum spre a face alegeri. Să se amâne deci încăodată aceste alegeri și să se amâne pe un timp mai îndelungat, ca în decursul acestui timp să putem reveni la stări normale, ca apoi fără stare de asediu și fără cenzură să se poată face alegerile, începând dela pregătirea lor până la terminare.

Dorința aceasta s'a exprimat și la conferința noastră de Duminică, deci ne ținem de datorință să *cerem amânarea alegerilor*.

„Tribuna Socialistă”

este singura foaie care apără interesele muncitorilor și țăranilor. Toți să o aboneze și să o răspundească.

„Socialismul un pericol național și mondial“

Dușmanii socialismului s'au folosit de toate mijloacele, de toate argumentele juste și idioate, bune și rele, potrivite și nepotrivite, ca să combată socialismul. Și l'au combătut pe când acesta era utopic, atâtea, că au determinat pe filozofi și savanți să se ocupe serios de doctrina socialistă. A venit apoi Marx și i-a pus bazele științifice. A urmat apoi o nouă seamă de critice și combateri a socialismului.

Dar timpul a trecut, socialismul s'a popularizat foarte mult. Dușmanii socialismului n'au încetat însă nici azi de a-l combate. Critici mititei dar numeroși lucrează mereu a-l compromite. Se înțelege că nici socialiștii nu s'au lăsat mai pe jos.

Acum, printr'alți critici neînsemnați, iată că se ridică unul cu care face să stai de vorbă și să-l tragi de mânecă, văzându-l că ia razna peste câmpiile socialismului, și în loc să-l critice, îl po-negrește. E vorba de d-l ministru V. Goldiș, care la adunarea partidului național din Arad, a vorbit de toate partidele din țară existente și neexistente, spunând despre partidul socialdemocrat:

„Nu închidem ochii însă nici față de partidul socialdemocrat.“

Nenorocirea de azi a lumii, mă scutește însă să țin o prelegere mai lungă, asupra năzuirilor acestui partid. Pilda ce ne o prezintă Rusia și Ungaria, mă îndreptățește să afirm fără înconjur că socialismul, în ultima lui intenție, nu este decât comunism, cu singura deosebire, spun socialiștii, care își ascund mai frumos intențiile, că la acest comunism nu se ajunge așa dintr'odată, ci încetul cu încetul, prin o serie cu faze de tranziție.

Între aceste faze intră socializarea fabricelor, a industriei și comunicarea pământurilor, pentru ca la urmă și țărănul să dobândească dela vreun dictator comunist, lea de un zlot sau doi pe zi, pentru munca sa. Acest proces trece apoi la comunicarea fe-meilor și în sfârșit la ștergerea distincției între omul cinstit și cel mișel și prăpădit. Toate acestea, pe lângă negațiunea divinității creștine.

După cum am văzut noi cei de azi, învingerea acestor principii, numite socialiste, ar însemna sfârșitul neamului nostru, sfârșitul rostului și demnității noastre ca fapturi o-menești, însemnează desființarea a tot ce e nobil și dumnezeesc în lume.

Din parte-mi îmi voi consacra întreaga viață luptând contra acestui curent, care atacă la vicia și la buna țara țării noastre.“

Ne-am așteptat noi, nu-l vorbă, să ne facă o astfel de critică neprecuțată socialismului și principiilor sale, dar nu din partea d-lui Goldiș. Din declarațiile de până acum ale d-lui Goldiș deducem că are cunoștinți mai largi asupra socialismului și că este scutit de orice rea voință. Dar vedem că ne-am înșelat.

D-sa nu s'a sfîșit să vie în contradicție flagrantă cu tot ceea ce declarase până acum cu privire la mișcarea socialistă, numai ca să poată vorbi rău despre un partid care va stă față în față cu partidul său la alegeri.

Vedeți ce face interesul de partid, până unde scoboară pe om! Un profesor dintre cei mai buni ai românilor din Ardeal, un membru al Consiliului Dirigent și ministru în guvernul din București, a fost capabil să spună că după socializarea pământului, țărănul va dobândi dela vreun dictator comunist lea de un zlot doi pe zi.

Presupuneti despre d-l Goldiș că a făcut această declarație din nepricepere? Eu — n'o pot crede. Mai curând din rea voință. S'ar putea ca un profesor să confunde societatea socialistă cu măsurile de război și de transformare violentă, (prin dictatură) a societății burghezo-capitaliste într-o societate de tranziție, care tinde spre comunism? Cum crede d-l Goldiș că într-o societate socialistă, la care s'a ajuns prin desvol-tarea economică a poporului, ca în această societate să mai poată fi un dictator comunist, care să plătească țărănului un zlot ori doi pentru munca sa? Se poate ca un profesor să nu știe că în societatea socialistă nu numai că nu poate exista salariu, dar nici banii nu vor mai avea mare rost?

Apoi chestia cu comunicarea femeilor e iarăși ridicolă, când ea iese din mintea unui profesor. D-l Goldiș ne face să credem ca d-sa nu știe că în societatea socialistă, unde cultura, umanitatea, iubirea și libertatea au ajuns la apogeu, femeia nu va rămâne și pe mai departe un obiect, un animal sau un rob, care azi se consideră de proprietate privată. Ori ne mai existând această situație, femeia va fi proprietate comună? În societatea socialistă femeia va fi o ființă liberă ca toate ființele umane, și egală cu ele. Amorul ei va fi independent de starea materială, deci nu va mai putea exista prostituție, ci numai iubire ideală și femeia va putea alege liberă pe tatăl fiilor ei.

Privitor la ștergerea distincției dintre omul cinstit și cel mișel, aci nu cred că d-l ministru a fost aplaudat prea tare de aderenții săi, căci toți acei din jurul d-sale, cari erau certați cu cinstea, s'or fi gândit: nici n'ar fi rău să se ștergă odată această afurisită distincție între cinstit și mișel. Fiind pentru mulți dintre ei o povară cinstea. (Asta o spu numai așa în paranteză, rămâne vorba 'ntre noi.) Lucrurile nu stau însă așa. Pentru că în societatea socialistă nu se va șterge distincțiunea dintre cinstit și mișel, ci se va șterge posibilitatea de a face mișelii și atunci nu vor mai putea fi mișei, — auzi d-ta d-le Goldiș — nu vor mai putea fi! În societatea socialistă nu vor mai fi pușcării, ci numai aziluri de corecțiune și de alienați. Acela care și 'n societatea socialistă va căuta să facă mișelii, va fi pus în azilul de corecțiune, iar acela care va fi incorrigibil, va trebui să fie nebun, deci la balamuc cu el. Iar balamucurile și casele de corecțiune — vă asigur eu d-le Goldiș — vor fi mai rari și mai perfecte ca pușcăriile și casele de nebuni de astăzi, și nu vor fi atâția hoți și mișei liberi ca azi, dar nici nebuni în fruntea poporului.

Apoi dacă afirmă d-l Goldiș că socialismul distruge și neagă divinitatea creștină, este în eroare. Socialismul nu distruge divinitatea, el distruge numai capitalismul și exploatarea. Divinitatea au distrus-o în primul rând aceia, cari au făcut toate mișelile în numele divinității creștine, și o vor distruge în al doilea rând oamenii de știință, chiar burgezi, de pildă Büchler, Darwin, Schopenhauer, Voltaire, Haecel, Flammarion, Ostwald, cari nici unul n'a fost socialist, ba unii dintre ei au fost chiar dușmani ai socialismului și au fost tot odată cei mai incarnați dușmani ai divinității și au lucrat, nu fără rezultat, la distrugerea ei. Pe când Marx, Engels, Jaurès, Kautsky, Dobrogeanu-Gherea etc., n'au lucrat nici când contra acelei divinități. Deci repet: Socialismul nu distruge divinitatea. Dacă divinitatea este bazată pe adevăr și dreptate, nu o va distruge nici socialismul și nici chiar anarchismul, dar dacă este bazată pe minciună, o va distruge adevărul când va triumfa, și dacă este bazată pe ignoranță, o va distruge știința la tot cazul, ori va veni socialismul ori nu.

Socialismul numai atunci va fi silit să lovească în divinitate, dacă capitalismul va face și din ea un instrument de exploatare. Deci toți bunii creștini, cum e d-l Goldiș, dacă voiește ca socialismul să îmbrățișeze divinitatea, să o scutească de a cădea în serviciul capitaliștilor lacomi, cari fac din ea un scut al exploatarei ticăloase.

Culmea ironiei este însă că d-l Goldiș declară că învingerea principiilor socialiste înseamnă sfârșitul neamului nostru.

Cum? Adică neamul românesc nu poate trăi fără sistem de producere capitalist? Nu poate trăi fără vârsări de sânge, fără sărăcie, fără ingoranță, fără boale și fără prostituție? Ba din contră, noi socialiștii credem că atunci va prospera într'adevăr neamul românesc, când va fi eliberat de toate jurgurile, de toate prejudițiile, de toate relele sociale și în frățietate cu celelalte popoare din Europa, va înainta pe calea progresului și a fericirii ne-stingerit de nimeni. Căci nu va avea interesul, nici motivul, ba nici puțința de a-l stingheri cineva. Că socialismul ar fi un pericol mondial, nu mai încerc să dovedesc contrariul, de oarece a dovedit-o d-l Goldiș în vorbirile sale anterioare asupra internaționalismului. Că d-l Goldiș va lupta vicleșnic întreagă contra socialismului, n'are decât s'o facă. Au făcut-o și alții, mai tari ca d-sa, au făcut-o Bismarck, Țarul, Wilhelm II, Tisza și iată unde au ajuns.

Să ne vedem, d-le Goldiș, la luptă. D-ta vei lupta pentru capitalism și divinitate, iar noi pentru socialism și dreptate. Fie.

T. Albani.

Proverbe dela sate.

Omul fără știință nu e vinovat. Vinovat este cel ce împiedecă știința.

Nu avea speranță după moartea ta. Să ai speranță până la moartea ta.

Să nu te simți fericit în vis. Să te simți fericit în luptă.

Nu te crede învățat că neînvațat mori.

Cum nu se poate împiedecă vulcanul la izbucnirea sa, așa nu se poate împiedecă desrobirea proletariatului.

Stremți. Mihai Cristea.

89 mii de Lei

pentru fotografia unui ministru sau propaganda liberală în Basarabia.

Ziarul „Bucovina“ publică un articol foarte interesant în care arată cum se face propaganda liberală în Basarabia și Bucovina. Un oarecare domn Stănescu-Giurgiu a publicat un portret al d-lui ministru Inculț în „Revista pentru toți“ și obținând și recomandația d-lui Valaori, secretar de stat, a încasat dela diferite ministere și instituții în total suma de 89.000 Lei.

Se înțelege că banii i-a căpătat pentru propagandă „Liberală“, portretul a fost numai pretext. Articolul combate felul acesta de risipă în banii statului și apoi adaugă: „Iată ce se întâmplă când cineva este protejată liberalilor, sau are vreo recomandare dela partizanii șobolanilor cari au dat buzna în visteria statului și de acolo alimentează toți propagandiștii cari fac cele mai mari abuzuri sub firma apostolatului.“

Din ce fond s'au dat atâtea bani? În virtutea căruia drept d-l ministru-delegat al Basarabiei a donat o sumă așa de mare? Avut-a d-sa ordin și dela cine?

Cum se poate da 89 mii de lei (Cenzurat).“

Noi numai atâtea notăm: Parcă am fi în vechea Ungarie. Acolo Tisza și Lukács au făcut cele mai renumite hoții, numite panamale, au furat banii statului și au făcut din ei partidul „Munka“, al mâncătorilor și au mâncat până ce au mâncat țara toată și s'au mâncat și pe ei la urmă.

După ce popoarele au trăit două mii de ani de creștinism, după ce de o sută de ani au triumfat principiile drepturilor omului, cum se poate că mii de oameni, fără să știe pentru ce, fără să știe chiar guvernării lor pentru ce, să se ucidă între ei?

Când trec pe stradă, când mă plimb prin mahalale mă întreb: de ce în fiecare inimă de femeie, în care vibrează sentimentele de mamă, să se nască cu voința guvernărilor noastre, cele mai groaznice chinuri.

Jaură (Ultimul său discurs)

Sfârșitul lumii.

Ceim într-o gazetă din America, că „un mare“ predicator din Anglia, cu ocazia unei adunări, a proorocit sfârșitul lumii pe ziua de 31 Decembrie 1919. El își întemeiază proorocia pe cuvintele Scripturilor.“

E curios că tocmai în țara unde sunt cei mai mari înțelepți, filozofi și profesori, se află și cei mai mari proști, cari la rândul lor încearcă să prostească o lume întreagă. Nu ne-am fi ocupat cu această prostie a unui habotnic, dacă poporul nostru mai ales cel dela sate, n'ar fi captusit cu credința de astea deșarte. Dacă țărănul nostru crede în „strigoii“, în „pricolici“, în „vârcolaci“ cari mănă Luna, în „ploaia cu sânge și cu foc“, în „balauri“ și în „sfârșitul lumii“, asta o înțelegem. Pentru că bietului țărăn român nu i s'a dat nici odată o cultură reală și nici literatură n'a avut, numai Legendele și Doinele ce și le-a făcut singur din fantazia lui fără experiență științifică. Dar nu putem înțelege ca în Anglia bogată, în Anglia cultă, unde stavilele învățământului liber au fost de mult ridicate, să se mai afle un habotnic smintit care să aibă curajul să spece că peste câteva luni se va sfârși lumea. Și e mai revoltător că a fost cine să l asculte și nu s'au strâmbat de râs când au văzut, că un uitat de sine dă un certificat de sărăcie Scripturii.

Dacă ar fi adevărat ceea ce spune el, că lumea se va sfârși la Anul nou, oare la ce mai trebuie să ne sbatem pentru a face o pace durabilă în lumea asta? Oare de ce să mai luptăm pentru consolidarea României Mari? Oare de ce să mai facem alegeri pentru Constituanta? De ce să mai împărțim pământul? De ce să mai dăm copiii la școală? Ia ce să mai adunăm bucate pentru anul viitor? Ia ce să mai luptăm contra bolșevismului și la ce luptă bolșevicii pentru comunism? Ia ce să mai lucrăm măcar o singură zi? Pentru că lanurile ce le avem vor fi de ajuns până la Crăciun „când totul se va sfârși“.

Ac iasă la iveală toată șarlatania „prostitui“ și a celor ce știu că el minte și nu se școala să l combată și să l închidă ca pe acei ce răspundesc știri false despre armată și despre țară. Pentru că aceste știri false despre sfârșitul lumii au și efect bun pentru cei dela putere. Știți foarte bine frați țărani, că domniile dela putere, în totdeauna au dorit și poate doresc și astăzi, ca voi să dormiți somnul dulce al nepăsării față de politică, față de conducerea statului, ca ei să poată lucra liniștiți așa cum le place. Și de aceea le convine de minune când vine un habotnic și vă sperie pe toți că „la Anul nou se va sfârși lumea“ și atunci toată atențiunea voastră este atrasă intr'acolo și uități de legile rele ce vă apasă, uități de ticăloșiile primpretorilor și ale jandarmilor, uități că vă trebuie bucate, haine, pământ, școli și altele.

De asta își răd în pumni domnii când aud pe câte un smintit, slugoi fără plată, că s'a pune și vă sperie, cum sperii copilul care cere de mâncare, că vine țiganu cu sacu și-l duce, dacă nu tace.

Da, frați țărani, lumea asta este bătrână relativ la viața unui om, dar este foarte tânără relativ la viața unei lumi. Așa că lumea azi, se poate asemăna cu un copil care abia acum a învățat carte și acum începe a pricepe ceva din viață, dar tot e zburdalnică. Lumea asta copilărească, numai de acum începe a trăi, deci, e mai mult ca sigur că până la „sfârșitul lumii“ va trece mai multă vreme, de cât a trecut dela „începutul“ ei până azi. Deci nu vă lăsați speriați de nici un sofou de șarlatani, proști sau deștepti, ci căutați a învăța și a vă deștepta cât mai în grabă și a intra cu toții în luptă, pentru fericirea voastră și pentru fericirea urmașilor voștri. Cărturarul.

Originea diplomației române.

Delegația românilor din Macedonia a înaintat Conferinței de pace un memoriu prin care cerea libertatea națională și pentru persecutatul popor românesc dela Pind. Ca răspuns, un delegat al Conferinței a înfruntat delegația românilor cu următoarele:

„Cei cari compun această delegație sunt indivizi cari au de urmărit interese personale și nu se reprezintă decât pe ei înșiși...; nu sunt de loc îndemnați de către guvernul român, care n'are absolut nici un amestec în mișcarea care nu are nici o plângere în contra atitudinii autorităților elene ale Macedoniei față de populațiunile acesteia...“

Mai adăoga apoi, că delegația României are convingerea că pretinsa delegație în numele Cuțo-Vlahilor e un organ pus în solda unei propagande streine și că lucrează din îndemnul și în spiritul acesteia.“

Acest înfruntător n'a fost delegatul Greciei, nici al Serbiei ci tocmai al României: D-l Mișu. Faptul vorbește dela sine, numai trebuie comentat.

În legătură cu aceasta „Renașterea Română“ scrie că, pe timpul neutralității s'a discutat chestia naționalității diplomațiilor României și s'a constatat că majoritatea lor sunt de origină streină, cu deosebire greci. Noi mai adăugăm că nu numai diplomații sunt streini ci aproape întreaga clică ciocogiască, care a ținut poporul român în iobăgie și neștiință. Așa că azi și n'ochii țărănului ciocoi și român sunt două lucruri ce se deosebesc ca cerul de pământ.

ȘTIRI

— Școlile industriale și profesionale de pe teritoriul alipit la România. Aratăm mai la vale numele tuturor școlilor de meserii cari se vor deschide în cursul anului școlar 1919—1920. Școli comerciale superioare de stat (pentru cei cari vor să intre slujbași la bănci) se vor deschide în Brașov, Lipova și Hațeg. Cursuri comerciale de un an pentru cei cari au sfârșit școlile populare sau civile în Satu-lung și Săliște. Aceste cursuri se deschid pentru trebuințele micilor comercianți. Școli pentru industria ferului: în Arad, Cluj, Mureșoșorheiu, Timișoara și Oradea Mare. Școli pentru industria lemnului în Arad, Mureșoșorheiu, Timișoara, Oradea-Mare, Brașov, Sătmăr, și o școală în o comună oarecare din munții Apuseni. Școală pentru industria lănei în Cisnădie lângă Sibiu. Școală pentru sculptarea și instruirea pietrelor în Zlatna. La școlile industriale se cere ca elevii să fi sfârșit 6 clase primare sau 2 clase civile. Pentru școala de fer din Cluj se cere ca toți elevii să fi sfârșit 4 clase civile. Școalele industriale au și internate, adică locuințe pentru școlari și o parte dintre elevi vor fi primiți gratuit (fără plată) în internatele școlilor industriale. Școli de meserii pentru femei, școli de croit, cusut, țesut etc. nu sunt simple școale, în cari se învață aceste meserii, ci școale, cari pe lângă însușirea acestor meșteșuguri dau și o cultură generală corespunzătoare celei din școalele civile.

— Trenul fulger București-Paris. Direcțiunea C. F. R. a hotărât definitiv ca trenul fulger (Simplon) să circule tot prin Predeal. Se va face însă și un tren accelerat prin Vâlciorova, care să aibă legătură cu Simplonul la Arad.

— Muntenegrenii luptă contra Sârbilor. După revoluția de astătoamnă Muntenegru s'a unit cu Serbia. Acum, vin știri că guvernul muntenegrean a trimis conferinței de pace un memoriu, cerând ca micul regat să fie reconstituit cel puțin în vechile granițe. Populația muntenegreană este așa de revoltată împotriva sârbilor, încât s'au răscolit și s'au început lupte între ei și armata sârbească.

— Sârbii respinși din Muntenegru. Din Antivari se anunță că luptele dintre Muntenegreni și trupele sârbești, cari au pătruns în Muntenegru, continuă pe toată linia cu înverșunare neschimbată. Cu toate că sârbii au adus intrării nu pot întreprinde cu succes nimic împotriva muntenegrenilor, cari sunt stăpâni invulnerabili în munții lor, ale căror cărări singuri le cunosc. Sârbii sunt respinși de muntenegreni pas cu pas fiind siliți să se retragă din pozițiunile ce ocupau până acum, concentrându-se în apropiere de granița sârbească.

— America și tratatul de pace. Din New-York se anunță că președintele Wilson a redactat un manifest către poporul american prin care acuză comisiunea afacerilor externe a senatului, că prin greutățile ce le îngrădădește în calea ratificării tratatului de pace cu Germania amână în mod culpabil reînnoirea stărilor normale. Președintele Wilson vrea să convingă poporul ca să ia o atitudine ostilă împotriva hotărârii comisiunii afacerilor externe a senatului american, care până acum a adoptat nu mai puțin de 50 de amendamente la textul original al tratatului dela Versailles.

— Un proces al bolșevicilor din Basarabia. Ziarele aduc știrea că la Chișinău (Basarabia) s'a sfârșit acum un mare proces intentat împotriva a 108 bolșevici de acolo. Procesul a ținut 36 de zile, după care Curtea Marțială a pronunțat următoarea sentință: Condamnați la moarte: Anton Poplavski, Ghendrich Poniatovschi. — La moarte în contumacie: Samuel Crincuc, Avram Litinzo, Crivcorov Ion, Vorontev Vremic, Valniceaev Petre, Turcan Tudose, Căceanovski Lev, Grib Boris, Nicolae Osipov, Osip Garbaciov, Cernabrov Lev, Mihailov Mihail, Livsit Leonid, Andrei Satov, Osipenco Arton, Abram Codan, Moise Ghilisenchi. — La 20 ani muncă silnică: Avram Uper, Nicolae Antoci. — La 15 ani muncă silnică: Ioan Petrov, Victor Slobodiniuc, Gherș Ghendler, Rahmil Cogan, Nicolai Stăvilov și Gherș Reidman. — La 10 ani muncă silnică. — Avram Bihaman, Avram Bercoviș, Haim Volman, Peret Surchiș, David Sidihi, Boris Șut, Osif Ti-mosenco, Tauba Crucioc, Naftul Broffiman și Iosif Fridman. — Ceilalti au fost condamnați la pedepse dela 5 ani la 1 lună în chisoare.

— Reîntoarcerea românilor din America. Ziarul „Românul“ care apare în Youngstown Ohio (America) aduce știrea că acolo comisarul guvernului român în Statele Unite ale Americii, d-l Pantazzi a început acum în urmă acțiunea de readucere în țară a românilor din America. Vapoarele cu români repatriați vor pleca din New York, venind la Constanța. Primul vapor a plecat deja la 1 August cu 2000 de persoane.

— Toate școalele se vor deschide pe ziua de 1 Octombrie a. c.

— Alegerile parlamentare în Franța, se vor ține la 28 Octombrie. În Italia alegerile pentru noua Cameră vor începe în 26 Octombrie.

— Zahăr pentru Sibiu. Zece vagoane de zahăr comandate din partea orașului, dela Galați, vor sosi zilele acestea la Sibiu.

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25. I. Vor fi considerați ca infractori: Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română. 2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trădă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Poșta Administrației.

I. Costa, Nemessești. Tov. Irimia este în restanță cu 16 cor. Până când veți trimite bani ziarul va merge tot la adresa dănsului. L. Bușca și At. Dimulescu, Chitid. Ați achitat restanța până la 1 Aug. a. c. Rugăm cel puțin încă câte 10 cor. ca să fiți achitați pe sfertul III. În caz contrar suntem siliți să sistăm trimiterea ziarului. — Titian G. Paptelec. Ai fost în restanță din anul trecut de acela am sistat foia. Acuma sunteți achitați până la 31 Martie 1920. — C. Folca, Streacărșoara. Poșta e cauza că nu primiți. Dacă nici după reclama făcută nu primiți foia să ne scrieți. — I. Stari, Streacărșoara. Sunteți achitați până la 31 Dec. a. c. — C. Scorbol, Streacărșoara. Din suma trimisă am computat la restanță 4 cor., iar pe luna aceasta 4 cor. Deci foia veți primi-o de 2 ori la săptăm. de acela vă rugăm a ne trimite încă 10 cor. și atunci veți fi achitați până la 31 Dec. — M. Cănduleț, Streacărșoara. D-ta ești achitat până la 1 Aug. a. c. Rugăm a ne trimite și pe sfertul al III-lea. Foia dela noi merge regulat, cauza e poșta. Vezi cine se folosește de ea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de secretar la „Uniunea muncitorilor în fier și metal“ se s'rie prin acest concurs. Pot lua parte toți lucrătorii în fier și metal, cari corespund următoarelor cerinți:

- 1) Să fie membru de 3 ani al Uniunii.
- 2) Să fie expert în afacerile administrative și bun organizator.
- 3) Să cunoască limba română și maghiară în scris și cetit, cari știu și limba germană vor fi preferați.

Dotățiunea secretariatului este de 1400 cor. lunar, 800 cor. anual bani de chirie. Concursul vor fi înaintate cel mai târziu până la 27 Septembrie 1919, pe adresa „Uniunea muncitorilor în fier și metal“ Sibiu, str. Rosenanger Nr. 14.

Redactor responsabil: IOSIF JUMANCA
Editor: TIRON ALBANI
Proprietar Partidului Socialdemocrat din Ardeal și Banat.
Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Oresului 10.
Cenzurat de: Cap. Boiu.

Dentistul Munteanu

24-26 Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 28
Consultații: orele 8—12 și 2—5.